

Hver generasjon gjør sin foreldretabbe

Hedvig Montgomery. Foto: Marthe Reienes/VG

[Marthe Reienes](#), journalist – 9.03.2018 13:54

Psykolog Hedvig Montgomery mener det er bra at barn blir behandlet mye mer med respekt nå enn før, og problematisk at barna knapt får gjøre noe selv.

– Jeg tror faktisk ikke noe menneske eier sine problemer alene, sier Hedvig Montgomery.

Psykologen sitter på et lyst, trivelig kontor på Frogner i Oslo og prater lavmælt, effektivt, smilende. Et kontor hvor det ofte befinner seg både familier og enkeltpersoner som sitter fast. For å løse flokene begynner Montgomery med å se på systemet de kommer fra. For systemet, eller familien, er formende for hvordan vi blir.

– En familie er den minste enheten vi har, nemlig der hvor det er to eller flere personer som lever sammen og trenger hverandre og som utvikler sin egen lille kultur. Og jeg er ikke i tvil om at denne minste enheten er den viktigste enheten for alle mennesker. Hvordan vi får den til å fungere er superviktig for hvordan folk har det, på skole, i arbeidsliv og med seg selv.

Har du spørsmål til Hedvig? Mandag 12. mars møter du psykologen i vårt direktestudio. [Still spørsmål her.](#)

Når Hedvig ikke hjelper folk i terapi, holder hun foredrag eller skriver eller snakker, ofte om familie og barneoppdragelse. Nå er hun aktuell med sin første bok, «Foreldremagi», hvor hun lover foreldre syv enkle steg for å lykkes med oppdragelsen. Hun er også aktuell som Familieklubbens nye spaltist.

– Jeg tenker ofte at foreldrerollen består av tre deler. Det ene er det du kan om barn og oppdragelse, rett og slett kunnskap. Det andre er dine egne mønstre, hva du selv har med deg fra din egen barndom og hvordan du reagerer på autopiloten. Og det tredje er barnet sånn som det faktisk er. Det siste er et element som ofte blir borte når vi snakker om barn og barneoppdragelse.

Les også: [Derfor er dette den beste foreldrestilen](#)

Du må ikke bli dine foreldre

Mønstre, ja. Hvis vi ikke eier noen problem alene, betyr det at vi aldri kan kvitte oss med det vi drar med oss fra oppveksten?

– Du har alltid muligheten til å bli tryggere, bli bedre, forstå ting på nye måter, hvis du lar deg selv få lov til det. Folk kjenner igjen sin egen far i måten de selv reagerer i forhold til barna sine på, og de sier «Pappa var forferdelig, må jeg bli sånn?» Svaret på det er nei, men du blir sånn hvis du ikke gjør noenting, sier psykologen.

Alle foreldre kommer i situasjoner hvor de ikke vet hva de skal gjøre. Og mange av dem er universelle for alle som har barn: Når toåringen [ikke vil pusse tenner](#). Når 11-åringen slutter å gjøre lekser.

– Som forelder blir du satt på prøve så mange ganger i løpet av de 20 årene det tar å oppdra barn. Det er hvordan du løser de situasjonene som har mest å si for om du gjør skade eller om du lager en god nok grunnplanke til at du kan lage et godt grunnlag for barnet ditt. Ikke lær deg smarte teknikker, ikke lær deg smarte måter å snakke på, ikke lær deg hvor mange ganger du skal rose eller hvordan du skal rose, før du har lært deg akkurat dette: Hvor er det jeg får problemer, og hvordan håndterer jeg det?

Barneoppdragelse er det mest personlige du gjør, det sier noe om hele deg. Det er derfor det er så sårt å bli kritisert på det, forklarer hun.

– Og vi har så utrolig lett for å kritisere hverandre. Hvis en sier på foreldremøte «vi sliter litt med lekser akkurat nå hjemme hos oss», så kan jeg telle til tre så kommer det en annen hånd opp som sier «men hos oss går det bare SÅ fint, det er bare å ha struktur». Det er på mange måter å knuse den som har tatt opp noe som var litt vanskelig. Foreldre kan hjelpe hverandre mye mer enn det vi gjør i dag, ved å faktisk skjønne hvor mye av det samme vi alle sammen står i.

Når Hedvig Montgomery holder foredrag byr hun raust på egne feil, alt fra ferier som ikke ble som hun hadde håpet, til lekselesing som ikke går som hun hadde tenkt. Det er den eneste måten å få folk til å snakke og være ærlige på, mener hun.

– Med tre barn har jeg nok å ta av, ler hun.

Foreldretabber i generasjoner

Hedvigs sønner er 8, 11 og 24. Det betyr i praksis at hun har hatt barn hele sitt voksne liv og dermed også fått med seg forskjellige epoker innen barneoppragelses-trender.

– Åh, ja. Enhver generasjon gjør sin foreldretabbe. På 50-tallet så var det den autoritære oppdragerstilen hvor barn skulle ses og ikke høres. På 70-tallet, da jeg selv vokste opp, drev foreldrene med sine prosjekter, og vi barna var egentlig ganske alene. Det var de også på 80-tallet da vi fikk “nøkkelbarna” som fenomen. På 90-tallet får vi de overbeskyttede barna som ikke kunne bruke kniv og ikke kunne klatre og ikke kunne ta bussen alene, man så pedofile i hver eneste busk. Det å beskytte barna mot alt som kunne tenkes å skade dem var veldig vesentlig, og helt nødvendig også, for før så gikk det ganske mange barneliv. Men disse 90-tallsbarna ble sittende og vente på at folk skulle tilrettelegge for dem sånn at de ikke skulle få vondt. Nå har vi de super-serverede barna som får hjelp til absolutt alt. De får knapt nok gjøre noe selv, fordi det tar så lang tid. Og det er veldig problematisk for dem, for barn trenger å føle at de kan bidra. Det er en ting jeg bruker mye tid på, å få foreldre til å gå fra å gjøre ting FOR barna sine til å gjøre ting MED barna sine.

Les også: [15 tips om grensesetting](#)

– Er det noen utfordringer som er borte?

– Barn blir behandlet med mye mer respekt i dag enn før. Barn blir sett på som mye mer verdifulle mennesker nå enn før. Det tenker jeg er veldig fint. Barn blir mye mindre slått, det er fantastisk fint. Men det forekommer fortsatt, og det er nesten blitt enda vanskeligere å snakke om. Vi må finne en måte å snakke om det på og hjelpe foreldre ut av det.

Så hva slags mor er Hedvig Montgomery?

– Gud hjelpe meg, det lurere jeg ofte på, ler hun, og legger til:

– Jeg tror barna vet at når det er noe så hjelper jeg dem med det. Jeg er et sted å gå til, det tror jeg de er trygge på alle tre.

Men på ett punkt møter hun seg selv i døra: Hun jobber for mye.

– Hvis jeg kunne gå tilbake og endret på en ting, og spesielt med førstemann, så skulle jeg ha tatt meg bedre tid.

– Det er vel viktig at de vet at du gjør noe som du liker?

– Jada. De lærer seg arbeidsomhet og arbeidsglede. Dessuten er de alle flinke til å makulere papirer og gjøre annet interessant barnearbeid. Og det er gull. Barn elsker å hjelpe til.

Lekser og rotter

Hedvig Montgomery er ikke redd for å spissformulere seg. Til Familieklubben har hun tidligere uttalt at [lekser er som «å kaste en død rotte inn i familien».](#)

– Terapi handler masse om respekt, masse om humor. Er det bare alvorlig, så får du ikke noe til. Etterhvert er det bare en erkjennelse av at spissformulering er mye mer effektivt. Og så tåler jeg godt at folk er uenige. Er du uangripelig som psykolog, så blir du som et såpestykke.

Det hun aller helst vil er at foreldre skal begynne å tenke selv.

– Når jeg sier noe, og du tenker det høres helt merkelig ut, så er du i gang, for da begynner du å formulere en egen mening. Skal du få opp en bevissthet, så må du våge å være tydelig.

Hva er det beste med å være en familie?

– Jeg husker jeg leste på en melkekartong i Sverige da jeg var barn «Kärlek er ... att bara vilja vara tillsammans». Det beste med å være familie er at det faktisk er noen du hører sammen med. Vi mennesker er laget for å høre sammen og være i nærheten av noen, vi klarer oss ganske dårlig alene.